

הנחיה מס' 0.0 - העמדת קטין לדין לאחר שחלפה שנה מיום ביצוע העבירה והעמדת קטין ובגיר לדין יחדיו	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: כח באב התש"ע, 8 אוגוסט 2010	25 מרץ 1992; 2 ינואר 1994; 1 אוגוסט 2002; 11 אוקטובר 2004; 28 דצמבר 2009

1.5 העמדת קטין לדין לאחר שחלפה שנה מיום ביצוע העבירה, והעמדת קטין ובגיר לדין יחדיו

העמדת קטין לדין לאחר שחלפה שנה מיום ביצוע העבירה

1. סעיף 14 לחוק הנוער¹ קובע:

"אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה שביצע בהיותו קטין אם עברה שנה מיום ביצועה אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה".

2. מנוסח הסעיף ניתן להבין כי על התביעה לעשות כל מאמץ כדי שכתבי אישום בגין עבירות שאדם ביצע בהיותו קטין יוגשו בטרם חלפה שנה ממועד ביצוע העבירה. אם מכל סיבה שהיא לא הוגש כתב אישום בתוך שנה מיום ביצוע העבירה, כי אז רק במקרים מיוחדים המצדיקים זאת, על פי אמות המידה המפורטות להלן, יש להמליץ בפני היועץ המשפטי לממשלה כי ייתן את הסכמתו להעמיד את האדם לדין.

3. כאשר חלפה שנה מיום ביצוע העבירה, בטרם מבקשים את הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להעמדה לדין, לפי סעיף 14 לחוק, יש לשקול את השיקולים הבאים:

א. **חומרת העבירה:** כאשר מדובר בעבירה חמורה יהווה הדבר נימוק מכריע לבקש העמדת האדם לדין.

ב. **גיל המבצע בעת ביצוע העבירה:** ככל שהקטין היה מבוגר יותר בעת ביצוע העבירה, תגבר הנטייה להעמידו לדין, על אף חלוף הזמן, ולהיפך.

ג. **פרק הזמן שחלף ממועד ביצוע העבירה:** ככל שפרק הזמן שחלף גדול יותר, קטן העניין בהעמדה לדין.

ד. **התפקיד שנטל הנאשם בביצוע העבירה:** יש עניין להעמיד לדין מי שמילא תפקיד מרכזי בביצוע העבירה ולהיפך.

ה. **מצב הראיות בתיק.**

ו. **עבר פלילי קודם, וכן פעילות עבריינית נוספת שביצע הנאשם, אם ביצע.**

ז. **שיקולים נוספים הרלוונטיים בנסיבות העניין.**

¹ חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, ס"ח 134.

הנחיה מס' 0.0 - העמדת קטין לדין לאחר שחלפה שנה מיום ביצוע העבירה והעמדת קטין ובגיר לדין יחדיו	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: כח באב התש"ע, 8 אוגוסט 2010	25 מרץ 1992; 2 ינואר 1994; 1 אוגוסט 2002; 11 אוקטובר 2004; 28 דצמבר 2009

ח. במידת הצורך ניתן לבקש חוות דעת מעודכנת מטעם שירות המבחן לנוער, אך במקרה כזה יש לשקול האם הדבר לא יגרום לעיכוב משמעותי בטיפול בתיק.

4. נוכח כוונת המחוקק להקדים במידת האפשר הגשת כתבי אישום נגד קטינים, יש לעשות כל מאמץ, שבאותם מקרים חריגים בהם ממליצה המשטרה או הפרקליטות על העמדה לדין של קטין לאחר שחלפה שנה מיום ביצוע העבירה, יזורז הטיפול בתיק על ידי כל הגורמים המטפלים בו - במשטרה ובפרקליטות - כדי שההמלצה, בצרוף חוות דעת הפרקליט, המופנית ליועץ המשפטי לממשלה, תוגש בהקדם האפשרי. הנהלת שירות המבחן לנוער הביעה אף היא את הסכמתה לתת קדימות לטיפול בתיקים אלה. להמלצה יש לצרף גם את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם.

5. תשומת הלב מופנית לכך, שעל פי החוק, בכל מקרה בו עבירה נעשתה בעת שהמבצע היה קטין - **לרבות בטווח הגילאים 17 עד 18** - נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה, זאת בניגוד להוראת החוק טרם תיקון 14 לחוק הנוער (אשר נכנס לתוקפו ביום 30.7.2009).

העמדת קטין ובגיר לדין יחדיו

6. סעיף 4(א) לחוק הנוער קובע:

"אין להעמיד לדין קטין יחד עם אדם שאינו קטין אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה".

7. מנוסח הסעיף ניתן ללמוד, כי על התביעה להימנע ככל שניתן מלהעמיד לדין קטין ובגיר יחדיו.

8. סעיף 5א(א) לחוק הנוער קובע:

"הדיון בבית משפט שלום ובבית משפט מחוזי, לרבות הדיון בערעור, בעניינו של נאשם שביום הגשת כתב האישום נגדו מלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 19 שנים וביום ביצוע העבירה היה קטין, יהיה בפני בית משפט לנוער, ואולם פסקאות (1), (4) ו-(5) שבסעיף 26 לא יחולו".

9. סעיף 5א(א) מורה אם כן, כי מי שביצע עבירה כשהיה קטין, וביום הגשת כתב האישום נגדו מלאו לו 18 שנה וטרם מלאו לו 19 שנה, יידון בבית משפט לנוער.

10. בהתאם לאמור בסעיפים 6-8 לעיל, לכאורה היועץ המשפטי לממשלה אינו מוסמך להסכים להעמדה לדין של קטין לפי סעיף 5א (היינו, מי שביצע את העבירה כשהיה קטין, אך מלאו לו 18 ביום הגשת כתב האישום) יחד עם בגיר, וזאת - מאחר והסעיף מתייחס אך להעמדתם לדין

הנחיה מס' 0.0 - העמדת קטין לדין לאחר שחלפה שנה מיום ביצוע העבירה והעמדת קטין ובגיר לדין יחדיו	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: כח באב התש"ע, 8 אוגוסט 2010	25 מרץ 1992; 2 ינואר 1994; 1 אוגוסט 2002; 11 אוקטובר 2004; 28 דצמבר 2009

יחד של קטין, כהגדרתו בסעיף ההגדרות, היינו מי שביום הגשת כתב האישום נגדו טרם מלאו לו 18, יחד עם בגיר.

11. אולם, נראה כי ההסדר לא נועד למנוע העמדה לדין של מי שביצע את העבירה כשהיה קטין ושטרם מלאו לו 19 שנים, יחד עם בגיר. לפיכך, גם במקרה האמור, יתבקש אישור לגבי העמדה לדין של קטין שטרם מלאו לו 19 שנים, אך ביצע את העבירה כשהיה קטין, יחד עם בגיר. כתב האישום יוגש לגבי השניים יחדיו, בצירוף אישור היועץ המשפטי לממשלה, כמקובל.

12. השיקולים המפורטים בסעיף 3 לעיל, נכונים - בהתאמה - גם למקרה שבו מוגשת המלצה ליועץ המשפטי לממשלה לאשר העמדה לדין של קטין ובגיר יחדיו. בנוסף ראוי במקרה מעין זה לשקול את השיקולים הבאים:

א. **טיב הקשר שבין שני הנאשמים.**

ב. **חלקו של כל אחד מהם בביצוע מעשה העבירה.**

ג. **הפרש הגילאים בין הקטין והבגיר:** ככל שהפרש הגילאים גדול יותר ראוי לבחון אפשרות הפרדת כתבי האישום.

ד. **העדת הקורבן:** לעיתים הצורך להעיד יותר מפעם אחת את הקורבן, כשישנה הערכה שיגרום לו סבל כתוצאה מכך, תהווה שיקול להעמיד לדין את הקטין והבגיר יחדיו.

13. יצוין, כי על פי הפסיקה, משניתנה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להעמדת הקטין לדין ומוגש כתב האישום, המשך הדיון יהיה לפי הכללים הדיוניים הרגילים הקבועים **בחוק סדר הדין הפלילי**², אלא אם כן נקבע **בחוק הנוער** מפורשות אחרת.

לפיכך, אם במהלך הדיון נתגלתה מן העובדות שהוכחו עבירה אחרת שאותה עבר הנאשם, שלא הוזכרה בכתב האישום, רשאי בית המשפט להרשיעו באותה עבירה, על פי התנאים הקבועים בסעיפים 184 ו-186 **לחוק סדר הדין הפלילי**, וזאת גם אם לא ניתנה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להעמדת הנאשם לדין בעבירה זו.

אשר על כן, אין צורך לקבל הסכמה מחודשת של היועץ המשפטי לממשלה לשם הרשעת הנאשם בעבירה אחרת, שנתגלתה מן העובדות שהוכחו במהלך המשפט.

לעניין זה ראו: עניין **בארי**, בעמ' 341.³

² חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ס"ח 43.

³ ע"פ 5612/92 **מדינת ישראל נ' בארי**, פ"ד מח(1) 302 (1993).